

SEKSUALITET

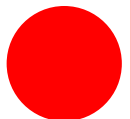
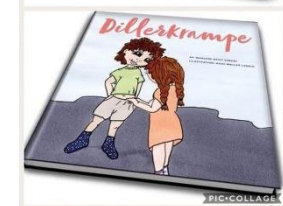
- UANSET SÆRLIGE BEHOV.

Seksualvejleder konsulent
Marlene Q

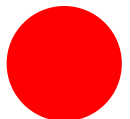
PRÆSENTATION

- ♥ Marlene Qvist Simoni
- ♥ Udannelse: Folkeskolelærer & Seksualvejleder
- ♥ Koordinator for Seksuel sundhed i Aalborg 1/6 2013-2016
- ♥ Selvstændig og Rådgiver i Ungerådgivningen
- ♥ FNFSS & Seksualvejlederforeningen
- ♥ Medstifter af www.hjertemix.dk
- ♥ Arbejdsgruppe i Socialstyrelsen om ny håndbog
- ♥ Fester i Jomfru ane Gade for mennesker med særlige behov.
- ♥ Forfatter til 2 børnebøger
- ♥ Formand for BHOV - forældre til børn med særlige behov
- ♥ Privat er jeg selv mor til 2 børn med særlige behov

HVAD SKAL DER SKE I DAG ?

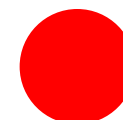
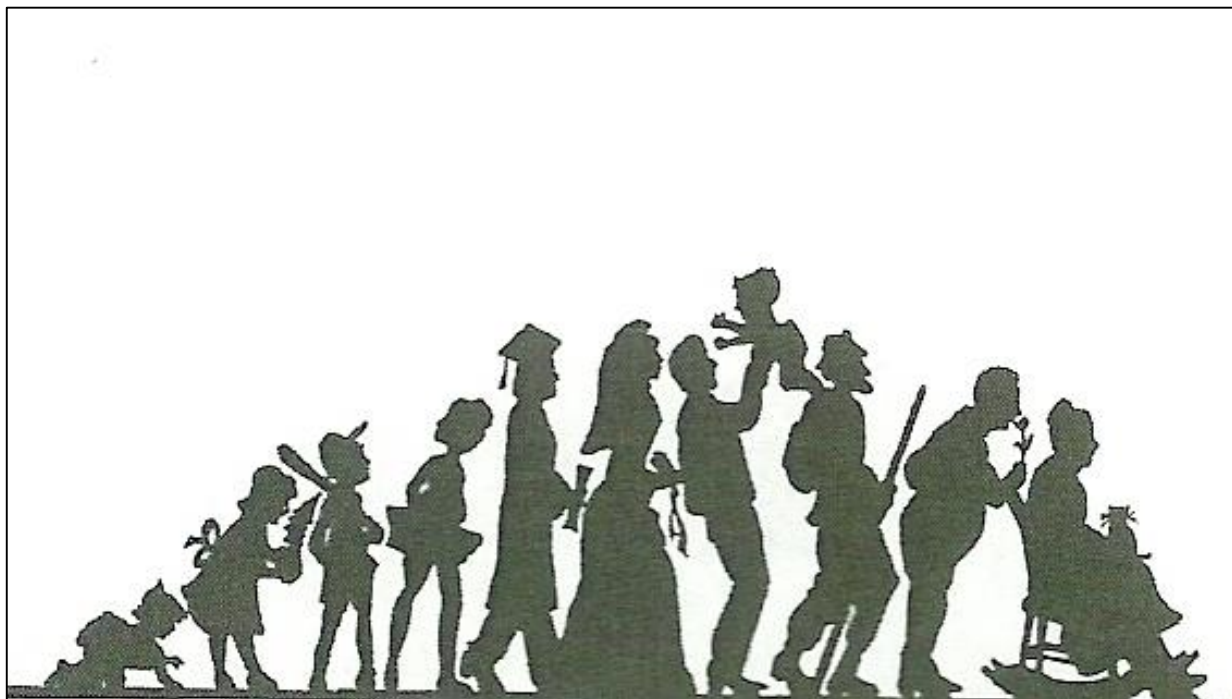
- ♥ Hvad er seksualitet ?
- ♥ Hvorfor sætte fokus på seksualiteten ?
- ♥ Forebyggelse af overgreb
- ♥ Hvad skal, kan og må de fag professionelle ?
- ♥ Pause
- ♥ Den seksuelle udvikling for alle
- ♥ Den seksuelle driftscirkel
- ♥ Særskilte udfordringer
- ♥ Hvordan kan vi støtte.

MarleneQ.dk

SEKSUALITETEN ER LIVSLANG

WHO'S DEFINITION AF SEKSUALITET

Seksualitet er en integreret del af et hvert menneskes personlighed.

Den er et basalt behov og et aspekt af det at være menneske, som ikke kan adskilles fra andre aspekter i livet.

Seksualitet er ikke synonymt med samleje.

Det handler ikke om hvorvidt, vi har orgasme eller ej, og endelig er det ikke summen af vort erotiske liv.

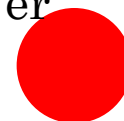
Dette kan være en del af vor seksualitet, men behøver ikke være det.

Seksualitet er så meget mere. Det er, hvad der driver os til at søge efter kærlighed, varme og intimitet.

Den bliver udtrykt i den måde, vi føler, bevæger os på, rører ved og bliver rørt ved.

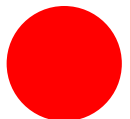
Den er ligeså meget dette at være sensuel, som at være seksuel.

Seksualitet har indflydelse på vore tanker, følelser, handlinger og samhandlinger, og derved på vor mentale og fysiske helse. Og da helse er en fundamental menneskeret, så må seksuel helse være en basal menneskeret.

HVAD ER SEKSUALITET

- ♥ Sex & Seksualitet må ikke forveksles
- ♥ Børne seksualitet og voksen seksualitet.
- ♥ Ingen er født seksuelt fejludviklede - men nogle bliver det pga. de hindringer der er opstået i deres seksuelle udvikling.
- ♥ Seksualitet er noget helt naturligt
- ♥ Nøgenhed er ikke seksuelt
- ♥ Seksualiteten er mangfoldig
- ♥ Kønsidentitet og seksualitet.

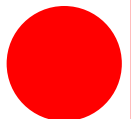
HVORFOR SÆTTE FOKUS PÅ SEKSUALITETEN?

- ♥ En del af det hele menneske - uanset særlige behov.
- ♥ Seksualundervisningen i folkeskolen fra 0. - 10. klasse
- ♥ Handicap konventionen fra 2007
- ♥ Vejledninger fra socialstyrelsen
- ♥ Det er svært, intimt og angstprovokerende
- ♥ For at vi kan passe på os selv og hinanden.
- ♥ Børn og unge med særlige behov kan gå glip af vigtig viden og erfaring i børnekulturen
- ♥ Puberteten kan være ekstra svær, når man også har andre udfordringer

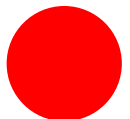
HVORFOR SÆTTE FOKUS PÅ SEKSUALITETEN ?

- ♥ Vi kan som professionelle og forældre være en forhindring.
- ♥ Forebyggelse af seksuelle overgreb.
- ♥ Mennesker med særlige behov er langt mere udsatte end vi andre.
(Børn med ADHD har f.eks. op til 80% højere risiko end deres jævnaldrende - børn med autisme 40% - børn med mental handicap 20-30%)
- ♥ Vi vil vide hvordan vi skal reagere og håndtere evt. episoder
- ♥ Ved fokus undgår vi panik, hvis der opstår en situation, som ikke er hensigtsmæssig.

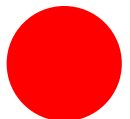
FOREBYGGELSE AF OVERGREB

- ♥ Definitionerne på seksuelle overgreb er mange
- ♥ I Danmark er det strafbart at inddrage børn i voksne seksuelle aktiviteter - særregler ved mental handicap og "lærerparagrafen"
- ♥ Overgreb begås oftest steder de kender og af nogen de kender.
- ♥ Mennesker med særlige behov krænker også hinanden.
- ♥ Tegn og signaler er ofte de samme som ved mistriksel
- ♥ Forebyggelse: oplysning, undervisning og dialog
- ♥ Arbejde med grænser og retten til egen krop

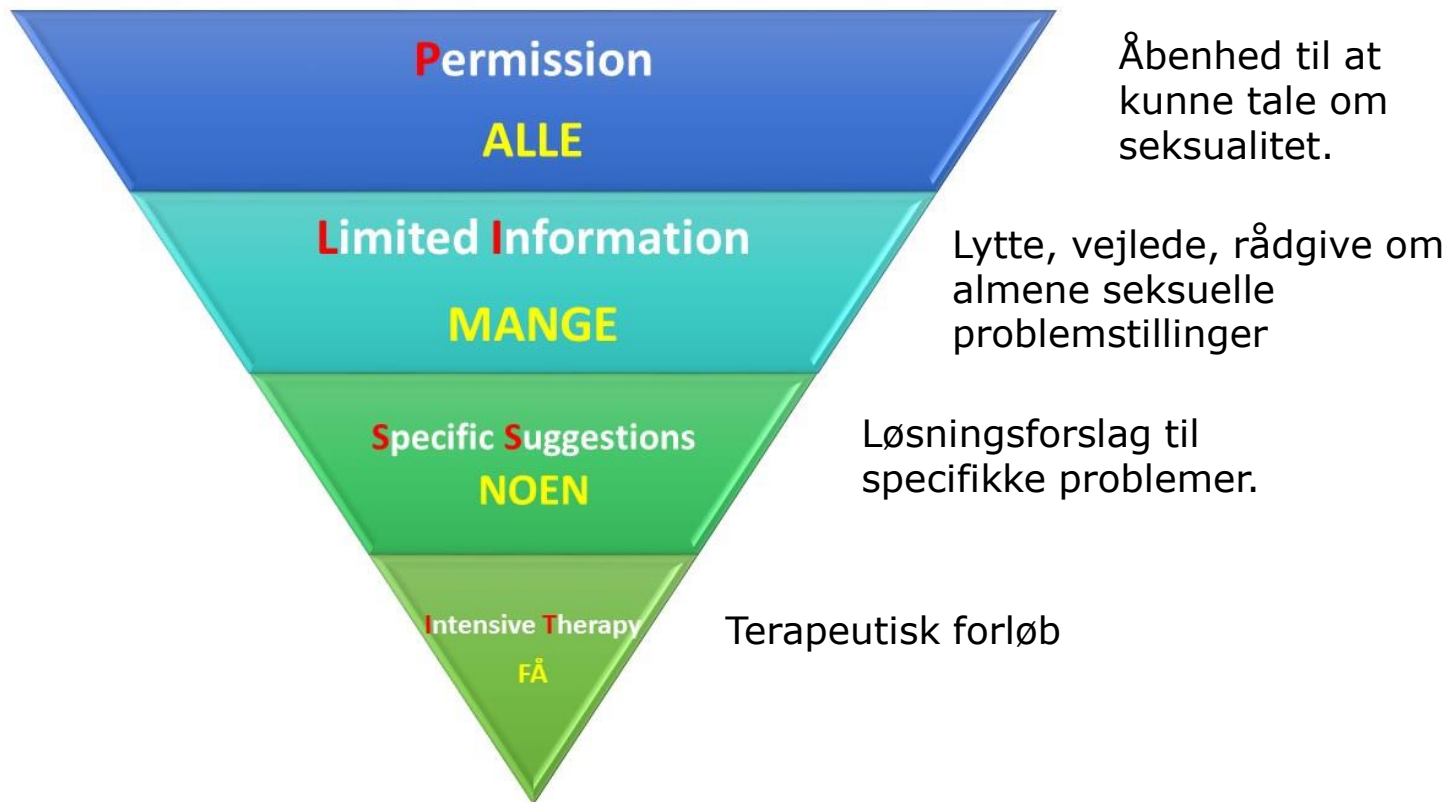

HVAD SKAL, KAN OG MÅ DE FAG PROFESSIONELLE ?

- ♥ Skolen er **forpligtet** på seksualundervisning fra 0.-10 kl.
- ♥ Alle **må** lave et seksualvenligt miljø og en seksualpolitik.
- ♥ Den seksuelle lavalder i DK er 15 år - hvad betyder det ?
 - lavet for at beskytte børn mod voksnes overgreb
 - ret til privatliv
 - Vejledning/Oplæring
 - Indhold i handleplaner/IUP'er
- ♥ Sikre os at de får den hjælp og vejledning de har brug for.
- ♥ Sikre os at ingen får brudt deres grænser

PLISSIT MODELLEN

HVAD MÅ VI, HVAD KAN VI OG HVAD SKAL PERSONALET I FORHOLD TIL SEKSUALITETEN

Straffelovens retningslinjer:

Det er tilladt:

- ✓ at yde hjælp til onani
- ✓ at yde hjælp til personer, der ønsker samleje med hinanden
- ✓ at yde hjælp til at kontakte en prostitueret.

Tjenesteretslige rammer:

- En hjælpeperson skal være indforstået med at kunne vejlede og støtte den enkelte i forhold til seksualitet.
- En hjælpeperson kan ikke pålægges at deltage i seksualoplæring.
- Men man har pligt til at anvise en anden hjælpeperson eller fagperson.

Seksualoplæring:

- Der skal foreligge en beskrivelse som angiver karakteren og omfanget af hjælpen
- Samtykke
- Konkrete anvisninger i forhold til fx onani, bøger, film, hjælpemidler m.m.
- Hjælperen fører personens egen hånd, så den pågældende borger, lærer at onanere.
- Praktisk hjælp til samleje eller anden fysisk samvær

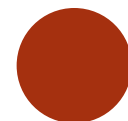

PAUSE

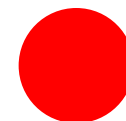
"Altså... Nu er jeg kravlet ovenpå dig, og vi har begge to taget alt tøjet af.... Hvor lang tid tror du der går, før vi får den darsens orgasme ??"

"Det ved jeg ikke.... Men nu kan jeg altså godt forstå, at mor hele tiden får ondt i hovedet!!"

DEN SEKSUELLE UDVIKLING.

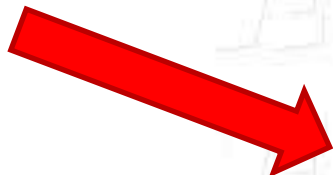
- ♥ Samspil mellem den biologiske udvikling og den psyko-sociale udvikling.
- ♥ En livslang udvikling - fra foster til død.
- ♥ En **individuel** udvikling - men i samspil med andre.
- ♥ Mange forskellige teorier og versioner
- ♥ Vigtigt at kende udviklingen.

VIGTIGT

Seksualiteten følger den fysiske alder

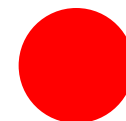
Peters krop er
15 år

Peter er 4 år
inde i hovedet

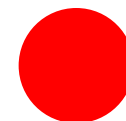
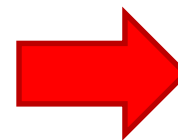
Peters
seksualitet
er 15 år.

DEN SEKSUELLE UDVIKLING.

Trygheds og sansefasen
ca. 0-1½ år

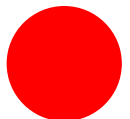
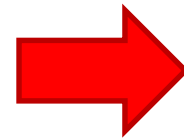
- Afhængig af de voksne.
- Oplever fornemmelser af lyst/behag ved kroppen bliver stimuleret - som ved bleskift, babymassage, bad etc.
- Sanser med læberne og området ved munden.
- Vigtigt at de voksne giver lov til berøring
- Barnet har ingen fornemmelse af at det er privat.
- Den basale tryghed og tillid er vigtig.

UDFORDRINGERNE

Trygheds og sansefasen
ca. 0-1½ år

- Den kropslige kontakt kan være svær
- Manglende evne til at tolke signaler.
- Fastholdelse af opmærksomhed i den basale tryghed.

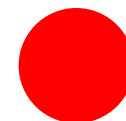
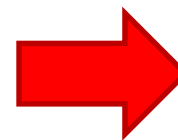

DEN SEKSUELLE UDVIKLING.

Selvstændighedsfasen

Ca. 1½-4 år

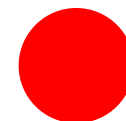
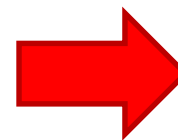
- Selvstændighed og løsrivelse
- Erogenzone ved endetarmsåbningen
- Renlighedstræning
- Begynder selv bevidst at stimulere sig selv.
- Vigtigt at det ikke oplever det som skamfuldt at røre ved sig selv.
- Barnets udvikling kan hæmmes.
- Begyndende forståelse for at det er privat.
- Lære om grænser.
- Spørger nysgerrigt

UDFORDRINGERNE.

Selvstændighedsfasen
Ca. 1½-4 år

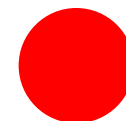
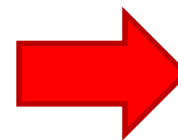
- Frigørelse svær
- forstyrrede kropskontakt
- kontakt på egne præmisser
- Overservicering - minus billede af eget værd, derved manglende selvværd.

DEN SEKSUELLE UDVIKLING.

Kønsidentitetsfasen ca. 4-6 år

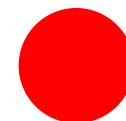
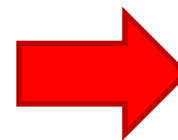
- Barnet bliver bevidst om kønsforskelle - eksperimenterer.
- Eksperimenterer med doktorlege, far, mor & børn.
- Ødipuskomplekset
- Øget bevidsthed om onani
- Øget nysgerrighed omkring seksualitet og kroppen
- Eksperimenterer med sproget
- Viser sig frem
- Vigtigt med åbenhed
- Skæld ud hæmmer udviklingen
- Lære om privatliv
- Putte ting i div. huller.

UDFORDRINGERNE.

Kønsidentitetsfasen ca. 4-6 år

- Mangler jævnbyrdige at spejle sig i og eksperimentere med
- Altid nogen i nærheden af dem.
- Hvem skal de lege doktorlege med ?
- Manglende kendskab til egen krop.
- Onani kan være tegn på noget andet.

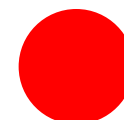
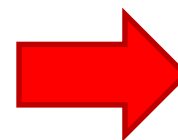

DEN SEKSUELLE UDVIKLING.

Den skjulte fase Ca. 6-12 år

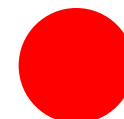
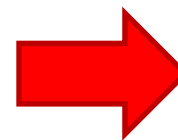
- Barnet udvikler sine sociale evner.
- Barnet er nysgerrig og søgende
- Barnet har fundet ud af, at det er noget privat
- Drengene får sædafgang
- Piger får menstruation
- Børn er generte overfor voksne, men taler med hinanden.
- Begyndende forelskelse og tiltrækning af andre
- Leger seksuelle lege
- Åbne voksne
- Seksualundervisning
- Elsker frække ord
- Surfer på nettet

UDFORDRINGERNE.

Den skjulte fase
Ca. 6-12 år

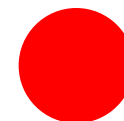
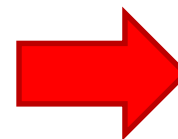
- Det sociale kan være svært
- manglende evne til at tale med jævnaldrende.
- Kropslig udvikling foran den mentale udvikling
- manglende fornemmelse af grænser - både egne og andres
- Følelsen af at være "forkert" sætter sig til lavt selvværd.

DEN SEKSUELLE UDVIKLING.

Pubertetsfasen Ca. 12-18 år

- Den unge finder sig selv og sin egen plads.
- Den barnlige seksualitet bliver til en voksen seksualitet.
- Hormonproduktionen startes
- Forvirrende tid
- Frigørelse fra forældrene
- Udvikler selvstændighed
- Retten til egen krop og privatliv
- Klassisk seksualundervisningen
- Naturligt at lukke af

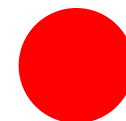
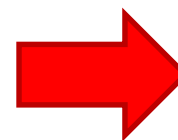

UDFORDRINGERNE.

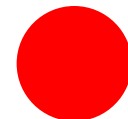
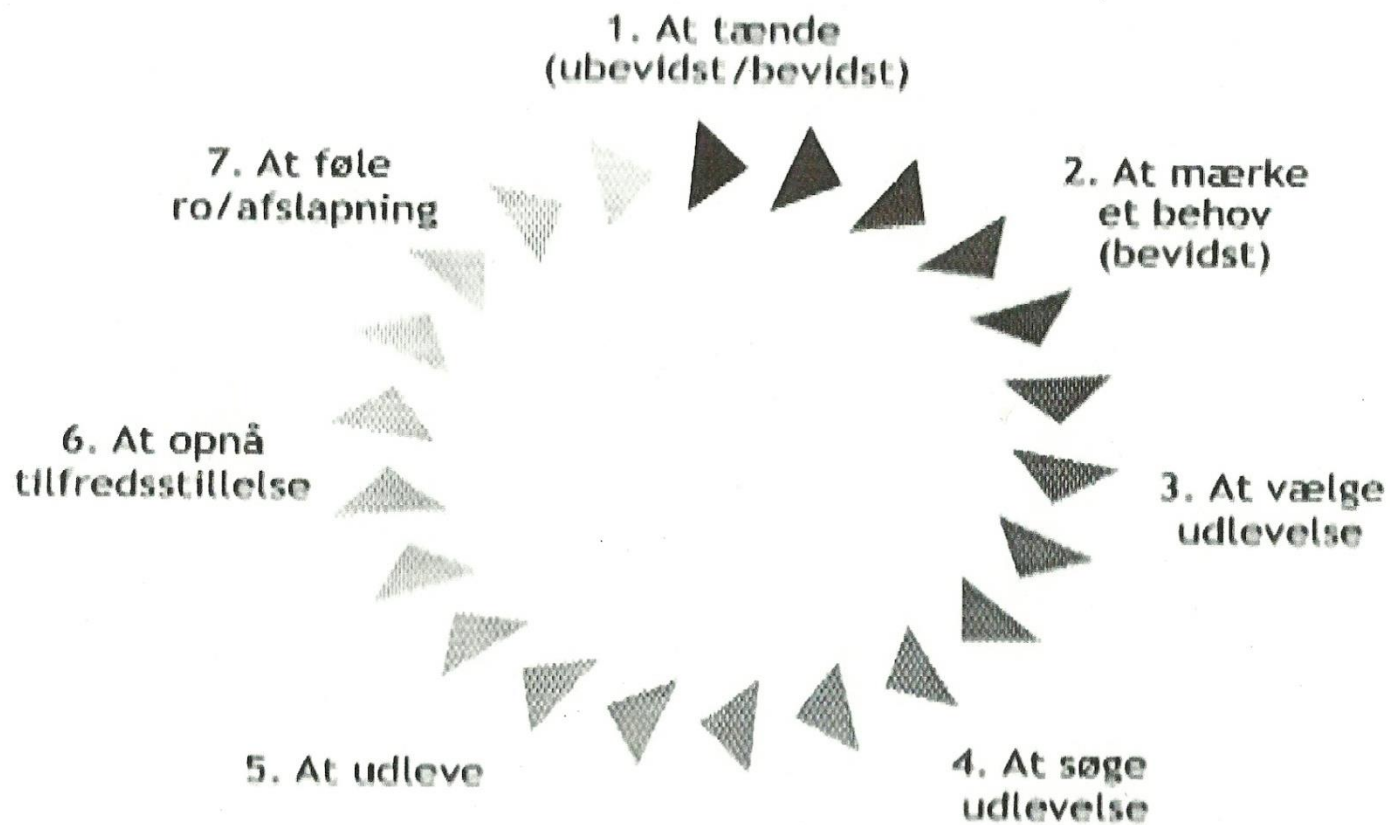
Pubertetsfasen Ca. 12-18 år

- De vil altid være børn
- Frigørelse svær, hvis man er afhængig af hjælp
- biologisk drift - aldersvarende, en psykologisk modning- yngre og en social forståelse - yderst begrænset.
- Lav selvværd fører til behov for bekræftelse.
- Grænseoverskridende

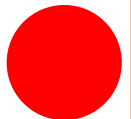
DEN SEKSUELLE DRIFTSCIRKEL

Den sexuelle driftscirkel:

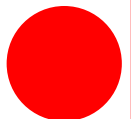
AUTISME & SEKSUALITET

- Autisme og seksualitet KAN give udfordringer:
 - Konkret tænkning - sprogligt
 - Sensoriske vanskeligheder
 - Sociale relationer
 - Forstyrret kropskontakt
 - Manglende forståelse for andre
 - Udfordringer med at kommunikere og forstå kropsændringer, følelser og med at formidle egne behov
 - Forandringer er svære

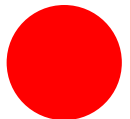
AUTISME & SEKSUALITET

- Autisme og seksualitet KAN give udfordringer:
 - For nogen kommer onaniteknikken ikke helt af sig selv
 - Nogen bruger uhensigtsmæssige genstande ved onani
 - Nogle kan have en upassende seksuel adfærd i interaktion med andre - 5 års forsinkelse
 - Nogle unge har mere angst og bekymring under puberteten end hos unge uden autisme
 - Seksuel orientering , fantasier og kønsidentitet
- Udfordringerne kan give frustrationer og medføre upassende og grænseoverskridende adfærd.
- Vigtig med forebyggelse - undervisning og vejledning.

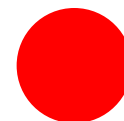
KOGNITIV FUNKTIONSNEDSÆTTELSE & SEKSUALITET

- Mange har ikke modtaget/modtager undervisning eller vejledning.
- De forelsker sig ofte i personale mm.
- Dem der er i gråzonen er ekstra udsat - særligt på de sociale medier.
- En del ønsker sig "bare" en kæreste.
- Vi "glemmer" at de ikke er børn.
- Ønsket om børn
- En stor balance.

HVORDAN KAN VI STØTTE?

- Viden og handlingskompetencer som er visuelt støttet
- Forbud har ofte modsat effekt - Seksuelle behov og lyster kan sjældent undertrykkes - Guidning
- Lyst/ulyst følelsen - helt konkret
- Ja og Nej
- Egne grænser/ andres grænser - respekt for grænser
- Fantasi vs. virkelighed
- Sociale medier
- Social stories som metode

Social historie – kærester.

1. Billede af eleven

Jeg hedder XXX.
Jeg er X år
Jeg går på
Løvvangskolen

.

5.

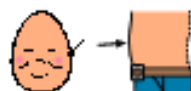
Det er også vigtigt, at jeg ikke hele tiden siger lyde, som andre mennesker ikke kan lide

2.

Jeg er blevet teenager, og jeg er interesseret i min krop og i piger

6.

Når jeg møder en pige, jeg synes er sød og som er på min egen alder, vil det kilde i maven, og måske får jeg varme, røde kinder.

3.

På et tidspunkt vil jeg gerne have en kæreste, jeg kan holde i hånd, nusse og kysse med.

7.

Før man bliver kærester er det godt at snakke lidt sammen og blive gode venner.

4.

For at få en kæreste skal man vaske sig, børste tænder og bruge deodorant hver dag, så man har det godt med sig selv.

8.

Efter at have snakket sammen et par gange, kan jeg spørge, om hun vil være kæreste med mig.

9.

Jeg tror, det vil være dejligt at få en kæreste.

grænser

1.

Jeg hedder XXX.
Jeg er XX år
Jeg går på
XXXskolen.

6.

Pigerne vil ikke
have at jeg røre
ved dem. De
bryder sig ikke
om det.

2.

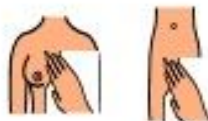
Jeg synes at
pigerne er søde
og dejlige at røre
ved.

7.

I stedet for at
røre ved pigerne
må jeg gerne røre
ved mig selv.

3.

Jeg har lyst til at
røre ved deres
bryster og
tissekone.

8.

Jeg skal gå ud på
toiletet og røre
ved mig selv –
husk at låse
døren.

4.

Jeg spørger ikke
pigerne inden jeg
rører dem

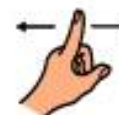
9.

Alle bliver glade
hvis jeg ikke rører
ved pigerne når
de ikke har lyst

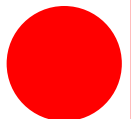
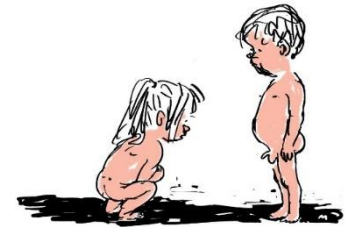
5.

Men

HVAD ER VIGTIGT

- ♥ Alle mennesker er seksuelle væsener og har ret til et seksual liv.
- ♥ Vær åben og opmærksom omkring deres seksualitet.
- ♥ Lær hvad der er privat og retten til at sige nej.
- ♥ Arbejd med social træning, kropsbevidsthed og grænser.
- ♥ Sæt seksualiteten på dagsordenen.
- ♥ Stil krav til personalet og bak op om deres tiltag.

MarleneQ.dk

TAK FOR I DAG

**Vidste du...
...at et psykisk handicap øger
sandsynligheden for, at du er
single.**

**En ung fyr, som deltog i et
undervisningsforløb, troede,
at man kunne blive gravid af
at “bolle”, men ikke at
“kneppe” og “knalde”.**

**Vidste du...
...at 70 % af mennesker
uden handicap er meget
tilfredse med deres
sexliv – mens det kun
gælder 37 % af
mennesker med et
psykisk handicap?**

